

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS

(viies koda, laiendatud koosseisus)

30. märts 2000*

Kohtuasjas T-513/93,

Consiglio Nazionale degli Spedizionieri Doganali, asutatud Roomas (Itaalia), esindajad: A. Pappalardo Trapani advokatuurist, A. Marzano Rooma advokatuurist ja A. Tizzano Napoli advokatuurist, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo A. Lorang, 51 Rue Albert 1er,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: esialgu M. Mensi ja E. Traversa, hiljem G. Marengo ja E. Traversa komisjoni õigustalitusest, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: komisjoni õigustalitus, C. Gómez de la Cruzi kontor, Wagner Centre, Kirchberg,

kostja,

keda toetab

Associazione Italiana dei Corrieri Aerei Internazionali, asutatud Milaanos (Itaalia), esindajad: L. Magrone Furlotti ja C. Osti Rooma advokatuurist, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo M. Loesch, 11 Rue Goethe,

menetlusse
astuja,

- kohtumenetluse keel: itaalia

mille ese on hageja nõue tühistada Euroopa Ühenduste Komisjoni 30. juuni 1993. aasta otsus, mis käsitleb EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohaldamise menetlust (IV/33.407 - CNSD) (EÜT 1993 L 203, lk 27),

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS

(viies koda, laiendatud koosseisus)

koosseisus: president J.D. Cooke, kohtunikud R. García-Valdecasas, P. Lindh, J. Pirrung ja M. Vilaras,

kohtusekretär: ametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. juuni 1999. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 Itaalias on sõltumatute tollimaaklerite tegevus reguleeritud 22. detsembri 1960. aasta seadusega nr 1612 tollimaakleri kutseala õigusliku tunnustamise ja tollimaaklerite registrite ja kindlustusfondide loomise kohta (GURI nr 4, 5 jaanuar 1961, edaspidi seadus nr 1612/1960) ning peamiselt rahandusministri 10. märtsi 1964. aasta dekreedis, millega kehtestatakse seaduse nr 1612/1960 rakenduseeskirjad (GURI, Supplemento Ordinario, nr 102, 26. aprill 1964, edaspidi 10. märtsi 1964. aasta dekreet), sisalduvate rakendussätetega.

2 Tollimaaklerite tegevus hõlmab tollivormistusega seotud teenuste osutamist (seaduse nr 1612/1960 artikkel 1). Selle teenuse osutamiseks peab tollimaakleritel olema luba ja nad peavad olema kantud tollimaaklerite riiklikusse registrisse. Nimetatud register koosneb kõigist Consigli Compartimentali (tollimaaklerite piirkondlikud nõukogud) peetavatest piirkondlikest registritest iga tollipiirkonna kohta (seaduse nr 1612/1960 artikkel 2 ja artiklid 4 kuni 12).

3 Tollimaaklerite tegevuse üle teostavad järelevalvet tollimaaklerite piirkondlikud nõukogud. Nõukogude liikmed valitakse salajasel hääletusel erinevate piirkondlike ametite registrisse kantud tollimaaklerite poolt kaheaastaseks ametiajaks, mida saab pikendada, ja piirkondlikke nõukogusid juhib tolliasutuse juhatajana tegutsev peainspektor (seaduse nr 1612/1960 artikkel 10).

4 Tollimaaklerite piirkondlikke nõukogusid juhib Consiglio Nazionale degli Spedizionieri Doganali (CNSD) – avalik-õiguslik asutus, mis koosneb üheksast liikmest, kes on valitud salajasel hääletusel tollimaaklerite piirkondlike nõukogude liikmete poolt kolmeaastaseks ametiajaks, mida saab pikendada (seaduse nr 1612/1960 artikli 13 lõige 2). Kuni 1992. aastani juhtis CNSD-d tollimaksude ja kaudsete maksude peadirektor, kes oli automaatselt nõukogu liige.

5 30. augusti 1992. aasta dekreet-seaduse nr 331 artikli 32 alusel valitakse piirkondlikke nõukogude ja CNSD juhatajad nende ametiorganite liikmete hulgast.

6 Piirkondlike nõukogude ja CNSD liikmeteks võib valida vaid registreeritud tollimaaklereid (10. märtsi 1964. aasta dekreediga artiklite 8 ja 22 teine lõige).

7 Seaduse nr 1612/1960 artikli 11 kohaselt:

Iga piirkondlik nõukogu määrab tollimaaklerite osutatud professionaalsete teenuste eest makstava tasu, mis esitatakse CNSD-le tariifi kehtestamiseks.

Tollimaaklerid ei või võtta oma teenuste eest tasu, mis on suurem või väiksem kui CNSD kinnitatud tasumäär.

Professionaalsete teenuste tariifi kohaldamisest tulenevate vaidluste lahendamiseks tuleb pöörduda piirkondliku nõukogu poole.

8 Seaduse nr 1612/1960 artiklis 14 on sätestatud:

CNSD peab:

(...)

d) piirkondlike nõukogude ettepanekute alusel kehtestama tollimaaklerite osutatud teenuste eest makstava tariifi.

9 10. märtsi 1964. aasta dekreediga artiklite 38 kuni 40 alusel kohaldatakse CNSD kehtestatud tariifidest kõrvalehoidvate tollimaaklerite suhtes distsiplinaarmeetmeid alates noomitusest ja lõpetades registristaatuse ajutise peatamisega, kui rikkumine on korduv, või registrist kõrvaldamisepiirkondliku nõukogu poolt, kui registristaatuse peatamisi esineb viie aasta jooksul kaks korda.

10 21. märtsi 1988. aasta koosolekul võttis CNSD vastu tariifi tollimaaklerite poolt osutatavatele teenustele (edaspidi "vaidlusalune tariif") järgmistel tingimustel:

Artikkel 1

Käesoleva tariifiga kehtestatakse rahandus-, äri ja maksuvaldkonnas, sh maksualased kohtuvaidlused, tollitehingute ja –teenuste osutamise eest makstavad miinimum- ja maksimumsummad.

Miinimum ja maksimumsummade vahel otsustamisel tuleb arvesse võtta konkreetsel juhul makstavat hinda, teenuse iseärasusi, laadi ja olulisust.

Artikkel 2

Käesolevas tariifis kehtestatud tasu tuleb alati debiteerida või arvele kanda nii, et see oleks eristatav teistest ülesande sooritamisega seotud rubriikidest või kuluartiklitest

(...)

Artikkel 3

Käesolevas tariifis kehtestatud tasu tuleb arvutada iga üksiku tollitoimingu või üksiku professionaalse teenuse alusel.

Tollitoiminguid võib määratleda kui toiminguid, mille abil välismaistele või kodumaistele kaupadele kohaldatakse tollimenetlust sõltumata kauba saatedokumentidest.

(...)

Artikkel 5

Seoses ülalnimetatud artikli 1 sätetega on see tariif vastavalt Itaalia tsiviilseadustiku artiklitele 1708 ja 1709 alati kohustuslik volitajate puhul ning tühistab kõik vastupidised kokkulepped isegi juhul, kui praktilistel kaalutlustel on kaasatud kaks või enam inimest.

(...)

Artikkel 6

CNSD-1 on õigus teha konkreetseid ja/või ajutisi erandeid käesolevas tariifis kehtestatud miinimumsummadest.

Artikkel 7

CNSD ajakohastab käesolevat tariifi vastavalt Istat (*Instituto centrale di statistica*, statistika keskamet) tööstussektori esitatud indeksitele alates vastava otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

11 Vaidlusaluse tariifi artiklites 8 – 12 kehtestatakse tollis vormistatava kaupade väärtuse või kaalu alusel kohaldatavad skaalad ja sätestatakse iga kategooria kohta fikseeritud hind või enamasti hinnavahemik koos tollimaaklerite osutatavate tolliteenuste miinimum ja maksimumhindadega. Vaidlusaluses tariifis tõstetaksetakse oluliselt eelnevas tariifis kehtestatud miinimumhindasid, kusjuures tõus ületab mõningatel juhtudel 400%.

12 Itaalia rahandusminister kinnitas selle tariifi 6. juuli 1988. aasta dekreediga (19. juuli 1988. aasta GURI nr 168), millele see on lisatud pealkirja all "Tollimaaklerite riiklik nõukogu: Rahandus-, äri ja maksuvaldkonnas, sh maksualased kohtuvaidlused, tollitoimingute ja –teenuste osutamise eest makstav tasu."

13 Eelnimetatud artikli 6 alusel tegi CNSD mitmeid erandeid vaidlusalusest tariifist, eriti 12. juuni 1990. aasta otsusega Associazione Italiana dei Corrieri Aerei Internazionali (edaspidi AICAI) kasuks, mis on rahvusvaheliste kullerfirmade poolt asutatud Itaalia õiguse alusel tegutsev ühing, mille eesmärk on esindada ja nõustada oma liikmeid kõikide rahvusvaheliste kulleriteenuste osutamisega seotud probleemide puhul.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

14 21. juulil 1989. aastal esitas AICAI komisjonile kaebuse, mis puudutas CNSD 21. märtsi 1988. aasta otsust, millega kehtestati vaidlusalune tariif. Esiteks väitis AICAI, et see tariif kõrvaldas eelneva progresseeruva skaala väikseima väärtusega kaupade puhul ja tõstis hindu ebaproportsionaalselt, teiseks, peab tariifi tagajärjel iga tollitoimingu kohta väljastama eraldi arve, et selle kohaldamist oleks võimalik praktikas kontrollida, mis on väidetavalt vastuolus rahvusvaheliselt kohaldatava süsteemiga ja, kolmandaks, tariifis keelati igasugused erandid.

15 1. veebruaril ja 28. märtsil 1990. aastal palus komisjon nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17, mis on esimene määrus asutamislepingu artiklite 85 ja 86 rakendamise kohta (EÜT 1962, nr 13, lk 204), artikli 11 alusel CNSD-lt informatsiooni CNSD ja selle piirkondlike nõukogude struktuuri ja toimimise kohta.

16 30. juunil 1993. aastal võttis komisjon vastu otsuse 93/438/EMÜ, mis käsitleb EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohaldamise menetlust (IV/33.407 - CNSD) (EÜT 1993 L 203, lk 27, edaspidi vaidlusalune otsus), mis on käesoleva hagi esemeks. Vaidlusaluses otsuse leiti, et tollimaaklerid on majandustegevusega tegelevad ettevõtjad (otsuse põhjendus 40), et CNSD on ettevõtjate ühendus ning CNSD otsused on ettevõtjate ühenduse otsused, mille eesmärk on liikmete majandustegevuse reguleerimine (otsuse põhjendus 41). Otsuse põhjenduse 45 alusel on vaidlusalusest tariifist tulenevad konkurentsipiirangud järgmised: igale tollimaaklerite poolt teostatud tehingule kehtestatud fikseeritud miinimum- ja maksimummäärad, millest üksikute ettevõtjate puhul ei või teha erandeid ja kohustusliku arvete esitamise korra (nt eraldi arvete esitamise korra) kehtestamine. Otsuse põhjenduse 49 kohaselt võib CNSD kehtestatud tariif mõjutada liikmeriikidevahelist kaubandust, kuna see määrab kindlaks kõikide Itaaliasse impordiga ja sealt ekspordiga seotud tollitoimingute hinnad. Vaidlusaluse otsuse artiklis 1 leiab komisjon, et tollimaaklerite osutatavate teenuste tariifiga, mille CNSD võttis vastu 21. märtsi 1988. aasta koosolekul, rikutakse EMÜ asutamislepingu artikli 85 lõiget 1. Artiklis 2 palub komisjon CNSD-l võtta kasutusele kõik vajalikud meetmed rikkumise koheseks lõpetamiseks.

Menetlus ja poolte nõuded

17 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 16. septembril 1993. aastal.

18 7. veebruaril 1994. aastal esitatud avalduses palus AICAI luba kostja toetuseks menetlusse astuda. 17. oktoobri 1994. aasta määrusega andis Esimese Astme Kohtu neljanda koja esimees loa menetlusse astumiseks.

19 AICAI esitas menetlusse astuja seisukohad 28. novembril 1994. aastal. Hageja esitas nende seisukohtade osas oma märkused 16. jaanuaril 1995. aastal.

20 19. detsembril 1995. aastal palus Esimese Astme Kohus osapooltel vastata teatud küsimustele. AICAI ja hageja vastasid 15. jaanuaril 1996. aastal ja komisjon 17. jaanuaril 1996. aastal.

21 Euroopa Ühenduste Komisjon esitas EÜ asutamislepingu artikli 169 (nüüd EÜ artikkel 226) alusel hagiavalduse, hagiavalduse, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 9. veebruaril 1996. aastal, paludes tuvastada, et Itaalia Vabariik ei ole suutnud täita asutamislepingu artiklitest 5 (nüüd EÜ artikkel 10) ja 85 tulenevaid kohustusi, sest on võtnud vastu ja jätnud jõusse seaduse, millega nõutakse vastava otsustamisvolituse andmisega CNSD poolt sellise ettevõtjate ühendust puudutava otsuse vastuvõtmist, mis ei ole kooskõlas EÜ asutamislepingu artikliga 85 (nüüd EÜ artikkel 81) seetõttu, et sellega kehtestatakse kõigi tollimaaklerite puhul kohaldatav kohustuslik tariif (kohtuasi C-35/96).

22 8. märtsil 1996. aastal esitas hageja taotluse menetluse peatamiseks kuni Euroopa Kohtu otsuse tegemiseni kohtuasjas C-35/96. 29. märtsil 1996. aastal lubas komisjon menetluse peatada.

23 6 mai 1996. aasta määrusega peatas Esimese Astme Kohtu viies koda laiendatud koosseisus menetluse kuni Euroopa Kohtu otsuse tegemiseni kohtuasjas C-35/96.

24 18. juunil 1998. aastal tegi Euroopa Kohus otsuse kohtuasjas C-35/96: komisjon vs. Itaalia, EKL 1998, lk I-3851 (edaspidi 18. juuni 1998. aasta otsus), milles Euroopa Kohus leidis, et võttes vastu ja jättes jõusse seaduse, millega nõutakse vastava otsustamisvolituse andmisega CNSD poolt sellise ettevõtjate ühendust käsitleva otsuse vastuvõtmist, mis ei ole kooskõlas EÜ asutamislepingu artikliga 85 seetõttu, et sellega kehtestatakse kõigi tollimaaklerite suhtes kohustuslik tariif, ei ole Itaalia Vabariik suutnud täita asutamislepingu artiklitest 5 ja 85 tulenevaid kohustusi.

25 2. juulil 1998. aastal palus Esimese Astme Kohus kodukorra artiklis 64 sätestatud menetluse meetmena esitada osapooltel oma seisukohad selle kohta, millised järeldused tuleb 18. juuni 1998. aasta otsusest teha käesolevas kohtuasjas.

26 AICAI vastas 21. juulil 1998. aastal ja hageja ning komisjon 22. juulil 1998. aastal.

27 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Esimese Astme Kohus alustada suulist menetlust.

28 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 17. juuni 1999. aasta kohtuistungil.

29 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

- tühistada vaidlustatud otsus;
- jätta kohtukulud komisjoni kanda.

30 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

- lükata hagi põhjendamatusesse tõttu tagasi;
- jätta kohtukulud hageja kanda.

31 Menetlusse astuja palub Esimese Astme Kohtul:

- lükata hagi põhjendamatusesse tõttu tagasi;
- jätta kohtukulud hageja kanda.

Sisu

32 Hageja esitab oma tühistamisnõude toetuseks ühe väite, mis puudutab asutamislepingu artikli 85 rikkumist komisjoni poolt, kuna komisjon ei järginud vaidlusaluses otsuses selle sätte kohaldamise kriteeriume. See väide jaguneb kolmeks osaks. Esimeses osas väidab hageja esiteks, et tollimaaklerid ei ole ettevõtjad asutamislepingu artikli 85 tähenduses ja teiseks, et tollimaaklerite kutseorganisatsioon CNSD ei ole ettevõtjate ühendus selle artikli tähenduses. Teises osas väidab hageja, et CNSD otsuseid klassifitseeriti ekslikult ettevõtjate ühenduse tehtud otsustena, ning vaidlusalune tariif ei piira mingil viisil konkurentsi artikli 85 tähenduses. Kolmandas osas kinnitab hageja, et vaidlusalune tariif ei mõjuta liikmesriikidevahelist kaubandust.

Esimene osa: tollimaaklerite klassifitseerimine ettevõtjatena ja CNSD klassifitseerimine ettevõtjate ühendusena asutamislepingu artikli 85 tähenduses.

Osapoolte argumendid

33 Hageja väitel ei ole vaba kutseala esindajad, nagu näiteks tollimaaklerid, ettevõtjad asutamislepingu artikli 85 tähenduses, kuna, esiteks, oma tegevuse intellektuaalse iseloomu tõttu ei ole nad organiseerunud tootmisstruktuuri kaudu ja, teiseks, nad ei tegele äritegevusega omal riisikol. Lisaks sellele on tollimaaklerite äritegevus reguleeritud nii, et muuhulgas on kehtestatud tingimused ka kutsealal tegutsemiseks.

34 Hageja järeldab, et kuna tollimaaklerid ei ole ettevõtjad, siis ei ole kutseorganisatsioonid, kelle egiidi all nad tegutsevad, ettevõtjate ühendused. Pealegi on need kutseorganisatsioonid avalik-õiguslikud juriidilised isikud, kellele on antud korraldust ja järelevalvet puudutavad regulatiivsed volitused, järelikult ei saa neid klassifitseerida ettevõtjate ühendustena asutamislepingu artikli 85 tähenduses.

35 Komisjon väidab, et vastavalt kohtupraktikale on ettevõtja määratlemise ainsaks kriteeriumiks teostatud tegevuse majanduslik iseloom.

Esimese Astme Kohtu hinnang

36 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale hõlmab ettevõtja mõiste mis tahes majandustegevusega tegelevat üksust, sõltumata selle üksuse õiguslikust vormist ja rahastamisviisist (3. aprilli 1991. aasta otsus kohtuasjas C-41/90: Höfner ja Elser, EKL 1991, lk I-1979, punkt 21; 6. novembri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-244/94: Française des Sociétés d'Assurances jt vs. Ministère de l'Agriculture et de la Pêche, EKL 1995, lk I-4013, punkt 14; ja 11. detsembri 1997. aasta otsus kohtuasjas C-55/96: Job Centre, EKL 1997, lk I-7119, punkt 21); ja igasugune tegevus, mis seisneb kaupade või teenuste pakkumises teataval turul, on majandustegevus (18. juuni 1998. aasta otsus, punkt 36).

37 Nagu leidis Euroopa Kohus 18. juuni 1998. aasta kohtuotsuses (punkt 37), on tollimaaklerite tegevus majandusliku iseloomuga. Nad pakuvad tasu eest teenuseid, mis seisnevad tolliformaalsuste läbiviimises ja mis on eelkõige seotud kaupade impordi, ekspordi ja transiidiga ning teiste täiendavate teenustega, nagu näiteks teenused rahandus-, äri- ja maksuvaldkonnas. Lisaks sellele võtavad nad enda kanda sellise tegevuse teostamisega seotud finantsriskid (16. detsembri 1975. aasta otsus liidetud kohtuasjades 40/73 kuni 48/73, 50/73, 54/73 kuni 56/73, 111/73, 113/73 ja 114/73: Suiker Unie jt vs. komisjon, EKL 1975, lk 1663, punkt 541). Kui kulud ja tulud ei ole tasakaalus, peab tollimaakler puudujäägi ise maksma.

38 Samuti leidis Euroopa Kohus 18. juuni 1998. aasta kohtuotsuses (punkt 38), et nendel asjaoludel ei välista tõsiasi, et tollimaakleri tegevus on intellektuaalne, et see eeldab loa olemasolu ja sellega on võimalik tegeleda materiaalse-, mittemateriaalse- ja inimressursside puudumise korral, selle kuulumist EÜ asutamislepingu artiklite 85 ja 86 kohaldamisalasse.

39 Mis puudutab hageja liigitamist ettevõtjate ühendusena asutamislepingu artikli 85 lõike 1 tähenduses, siis kuna tollimaakleri tegevus on majandustegevus ja tollimaaklereid tuleb seega pidada ettevõtjateks artikli 85 tähenduses, tuleb järeldada, et CNSD on ettevõtjate ühendus eelnimetatud artikli tähenduses. Lisaks leidis Euroopa Kohus 18. juuni 1998. aasta kohtuotsuses (punkt 40), et sellise riikliku ametiasutuse nagu CNSD avalik-õiguslik staatus ei välista asutamislepingu artikli 85 kohaldamist. Selle sätte sõnastuse kohaselt kohaldatakse seda ettevõtjatevaheliste kokkulepete suhtes ja ettevõtjate ühenduste otsuste suhtes. Järelikult on selliste kokkulepete ja otsuste õigusraamistik ning selle raamistiku liigitus erinevate riiklike õigussüsteemide kohaselt ebaoluline sedavõrd kuivõrd see puudutab ühenduse konkurentsieeskirjade, ja eelkõige asutamislepingu artikli 85 kohaldatavust (30. jaanuari 1985. aasta otsus kohtuasjas 123/83: BNIC vs. Clair, EKL 1985, lk 391, punkt 17).

40 Sellest järeldub, et ainsa väite esimene osa tuleb tagasi lükata.

Teine osa: CNSD otsuste klassifitseerimine ettevõtjate ühenduse tehtud otsustena, ning küsimus, kas vaidlusalusel tariifil on konkurentsi piirav mõju asutamislepingu artikli 85 tähenduses

Osapoolte argumendid

41 Esiteks väidab hageja, et CNSD on oma loomult avalik-õiguslik asutus, kellele on antud regulatiivsed volitused. Seetõttu on CNSD poolt vastuvõetud otsused, nagu näiteks otsus kehtestada vaidlusalune tariif, riigivõimu otsused, mille abil see organ täidab avalik-õiguslikke ülesandeid. Selle argumendi toetuseks märgib hageja, et CNSD otsused vastavad Itaalia õiguse kohaselt määrustele ja CNSD-sse kuulumine on kohustuslik. Lõpetuseks väidab hageja, et vaidlusaluse tariifi kehtestamine on iseenesest riiklik akt, sõltumata sellest, kas see tariif on ministri dekreediga kinnitatud, ning seda ei saa eristada tema teistest avalik-õiguslikest ülesannetest.

42 Teiseks juhib hageja tähelepanu sellele, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei kohaldata ühenduse konkurentsieskirju ettevõtjate tegevusele, kui see on tingitud riigiasutustest või riigiasutused on neid selleks kohustanud (vt 13. detsembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-18/88: RTT vs. GB-Inno-BM, EKL 1991, lk I-5941, punkt 20 ja 19. mai 1993. aasta otsus kohtuasjas C-320/91: Corbeau, EKL 1993, lk ECR I-2533, punkt 10). Hageja lisab, et Euroopa Kohus leidis 11. novembril 1997. aastal otsuses liidetud kohtuasjades C-359/95 P ja C-379/95 P: komisjon ja Prantsusmaa vs. Ladbroke Racing, EKL 1997, lk I-6265, punkt 33, et kui ettevõtjatele on konkurentsivastane tegevus siseriiklike õigusnormide alusel kohustuslik või kui need õigusnormid moodustavad õigusliku raamistiku, mis välistavad igasuguse ettevõtjatevahelise konkureerimise võimaluse, ei ole asutamislepingu artiklid 85 ja 86 kohaldatavad. Sellises olukorras ei ole konkurentsipiirangu põhjuseks ettevõtjate autonoomne tegevus, mis on nende sätete eeldus.

43 Sellega seoses leiab hageja, et käesoleval juhul on temale etteheidetud konkurentsivastane tegevus kohustuslik siseriiklike õigusnormide alusel. CNSD arvates tunnistas Euroopa Kohus 18. juuni 1998. aasta kohtuotsuses, et Itaalia Vabariigi kehtestatud seadusega nõuti vastava otsustamisvolituse andmisega CNSD poolt sellise ettevõtjate ühendust käsitleva otsuse vastuvõtmist, mis on vastuolus EÜ asutamislepingu artikliga 85 ja millega kehtestatakse kõigi tollimaaklerite suhtes kohustuslik tariif, jätmata talle mingitki võimalust iseseisva otsuse tegemiseks. Hageja järeldab sellest, et Euroopa Kohus välistas selles kohtuotsuses, et hageja oleks vastutav, ja pidas õigesti vastutavaks Itaalia Vabariiki.

44 Hageja väidab, et komisjon tundub ka ise jagavat seda seisukohta selles olulises küsimuses, kuna komisjon tunnistas kohtuistungil, et hagejal ei olnud mingit manööverdamisruumi seaduse nr 1612/1960 kohaldamisel ning et tema tegevust dikteeris Itaalia Vabariik.

45 Lõpetuseks täpsustab hageja, et mingil juhul ei saa kutseorganisatsiooni poolt kehtestatud miinimummäära pidada konkurentsipiiranguks asutamislepingu artikli 85 tähenduses. Komisjoni nõue, mille kohaselt tuleb tollimaaklerid tariifi kohaldamisest vabastada, on seega vastuolus kutseorganisatsiooni eeskirjadega taotletavate eesmärkidega. Mõistete „ettevõtjatevaheline konkurents” ja „kutseala esindajate vaheline konkurents” vahel on erinevus, kuna viimane põhineb asjaomaseid teenuseid osutavate isikute intellektuaalsetel ja professionaalsetel omadustel. Kui tollimaaklerite poolt osutatavate teenuste eest makstavate

miinimumtasude fikseerimist tuleks pidada konkurentsipiiranguks asutamislepingu artikli 85 tähenduses, siis kehtiks see järeldus kõikidel juhtudel, kus kutseorganisatsioonid kehtestavad miinimum- ja maksimumtasumäärad.

46 Komisjon väidab, et CNSD iseloom ja teostatavad ülesanded ei mõjuta asutamislepingu artikli 85 kohaldatavust. Komisjon leiab, et vaidlusaluse tariifi kehtestamise otsusel on ettevõtjatevahelise kokkuleppe olulised tunnused, kuna see väljendub ettevõtjate ühenduse tehtud otsuse vormis, millele hiljem lisandub veel liikmesriigi otsus.

47 Komisjon rõhutab, et Euroopa Kohus käsitles 18. juuni 1998. otsuses (punkt 51) selle sätte kohaldamist hageja tegevusele ja leidis, et CNSD rikkus asutamislepingu artikli 85 lõiget 1. See hinnang on komisjoni arvates vastuolus asutamislepingu 85 kohaldamatusega, välistades sellega eelnimetatud kohtuasjas komisjon ja Prantsusmaa *vs.* Ladbroke Racing (punkt 33) tehtud otsuse kohaldamise käesolevas kohtuasjas.

48 Komisjon leiab, et käesolevas kohtuasjas on kokkulepe ettevõtjate autonoomse tegevuse tulemus. Komisjon väidab, et dekreediga kinnitamine ei ole kohustuslik ja leiab, et vaidlusaluse tariifi kehtestamine ei ole õigusakti kehtestamine ametivõimude poolt, vaid CNSD autonoomsete volituste piires tehtud otsus, mida kinnitab asjaolu, et AICAI-le tehtud erand ei olnud mingil viisil avaliku järelevalve objektiks.

49 Kohtuistungil märkis komisjon, et isegi juhul, kui CNSD-I oli siseriiklike õigusnormide alusel kohustus kehtestada vaidlusalune tariif, tuleb sellegipoolest kohaldada asutamislepingu artiklit 85 ning kõnealuse tariifi kehtestamisega rikutakse seda sätet. Selles osas märgib komisjon, et väide, mille kohaselt siseriikliku seaduse olemasolu välistab artikli 85 kohaldamise, tähendaks sisuliselt ühenduse õiguskorra ja riiklike õigussüsteemide vahelise suhte ümberpöörämist ja siseriikliku õiguse ülimuslikkuse tunnustamist ühenduse õiguse suhtes. See, et ettevõtjate tegevus rikub õiguslikule kohustusele vaatamata asutamislepingu artiklit 85, tuleneb sellest, et ühenduse õigus on ülimuslik siseriikliku õiguse suhtes. See, kas siseriikliku seaduse olemasolu võib vähendada CNSD vastutust, on eri küsimus.

50 Lõpetuseks leiab komisjon, et vaidlusaluse tariifi ilmselge konkurentsi piirav mõju tuleneb sellest, et tariifis on kehtestatud minimaalne hind ja kohustuslik arvete esitamise kord. Viimatinimetatu osas väidab komisjon, et vaidlusaluse tariifi artiklis 3 kehtestatud kohustus arvutada tollimaakleritele makstav tasu iga üksiku tollitoimingu või -teenuse alusel on vastuolus asutamislepingu artikliga 85, kuna see välistab kindlaksmääratud tariifi kohaldamise.

51 AICAI leiab, et vastutus, mis Itaalia Vabariigil on 18. juuni 1998. aasta kohtuotsuse kohaselt, ei välista ühist vastutust hagejaga. Sellega seoses väidab AICAI, et vastavalt kohtupraktikale ei saa ametivõimude poolt sellise meetme kasutuselevõtmine, mis muudab kokkuleppe siduvaks kõikidele asjassepuutuvatele ettevõtjatele, seda kokkulepet artikli 85 lõike 1 kohaldamisalast välja jätta (eelnimetatud otsus kohtuasjas *BNIC vs. Clair*, punkt 23).

52 AICAI lisab, et CNSD jätkas vaidlusaluse tariifi kohaldamist peale vaidlusaluse otsuse vastuvõtmist. CNSD kinnitas 15. septembril 1997. aastal kõikidele tollimaaklerite

piirkondlikele nõukogudele saadetud kirjas, et tariif on täielikult jõus. Olles seisukohal, et tingimused, millel vaidlusalune otsuse põhines, olid muutunud, palus CNSD komisjonilt erandi tegemist asutamislepingu artikli 85 kohaldamisest. Kuna CNSD ei saanud vastust, järeltas ta, et vaidlusalune tariif jääb kehtima. AICAI esitas seejärel 1. augustil 1997. aastal komisjonile uue kaebuse.

Esimese Astme Kohtu hinnang

53 Hageja poolt esitatud argumentidega, mis puudutavad CNSD avalik-õiguslikku iseloomu, ei saa nõustuda. Nagu sedastati juba seoses väite esimese osaga (vt eespool punkt 39), leidis Euroopa Kohus 18. juuni 1998. aasta otsuses (punkt 40), et sellise riikliku ametiasutuse, nagu CNSD, avalik-õiguslik staatus ei välista asutamislepingu artikli 85 kohaldamist.

54 Selles osas on kohane lisada, et 18. juuni 1998. aasta otsuses (punktid 41 kuni 43) leidis Euroopa Kohus, et CNSD liikmed on professionaalsete tollimaaklerite esindajad ning mitte miski riiklikes õigusaktides ei takista CNSD-l tegutseda selle kutseala ainuhuve silmas pidades. Ühest küljest saavad CNSD liikmeteks olla vaid registreeritud tollimaaklerid (seaduse nr 1612/1960 artikkel 13 ja rahandusministri 10. märtsi 1964. aasta dekreedid artiklite 8 ja 22 teine lõik). Seoses sellega tuleks märkida, et pärast dekreet-seadusega nr 331/1992 kehtestatud muudatust ei ole tolli peadirektor enam CNSD esimees. Itaalia rahandusminister, kes vastutab kõnealuse kutseorganisatsiooni suhtes järelevalve teostamise eest, ei saa piirkondlike nõukogude ja CNSD liikmete ametisse määramisse sekkuda. Teisalt vastutab CNSD tollimaaklerite kutseala teenuste tariifi kehtestamise eest piirkondlike nõukogude ettepanekute alusel (seaduse nr 1612/1960 artikli 14 punkt d) ja kõnealustes riiklikes õigusaktides ei ole mingeid sätteid, mis kohustaksid või isegi julgustaksid kas CNSD või piirkondlike nõukogude liikmeid avaliku huvi kriteeriumit arvesse võtma.

55 Sellest tulenevalt ei saa CNSD liikmeid iseloomustada kui sõltumatuid eksperte (vt selle kohta 17. novembri 1993. aasta otsus kohtuasjas C-185/91: Reiff, EKL 1993, lk I-5801, punktid 17 ja 19; 9. juuni 1994. aasta otsus kohtuasjas C-153/93: Delta Schiffahrts- und Speditionsgesellschaft, EKL 1994, lk I-2517, punktid 16 ja 18; ja 17. oktoobri 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-140/94 kuni C-142/94: DIP jt, EKL 1995, lk I-3257, punktid 18 ja 19) ja neilt ei saa seaduse alusel nõuda tariifide kehtestamisel lisaks neid ametisse määranud ettevõtjate või ettevõtjate ühenduste huvide arvesse võtmisele ka üldiste huvide ja teiste sektorite ettevõtjate huvide või kõnealuste teenuste kasutajate huvidega arvestamist (eelnimetatud kohtuotsused, Reiff, punktid 18 ja 24; Delta Schiffahrts- und Speditionsgesellschaft, punkt 17; ja DIP jt, punkt 18; ja 18. juuni 1998. aasta otsus, punkt 44).

56 Sellest järeldeb, et CNSD otsused ei ole riigivõimu otsused, mille abil see organ täidab avalik-õiguslikke ülesandeid, ning seega on põhjendamatu hageja argument, mille kohaselt ei ole asutamislepingu artikkel 85 kohaldatav CNSD ja selle otsuste avalik-õigusliku iseloomu tõttu.

57 Sellegipoollest jääb küsimus, kas, nagu hageja väidab, asutamislepingu artikli 85 lõiget 1 on vaidlusaluses otsuses valesti kohaldatud, kuna vaidlusaluse tariifi kehtestamine ei ole ettevõtjate ühenduse otsus eelnimetatud artikli tähenduses seetõttu, et tegemist ei ole CNSD ja selle liikmete autonoomse tegevusega. Seda küsimust ei analüüsitud üksikasjalikult Euroopa Kohtu 18. juuni 1998. aasta otsuses.

58 Kohtupraktikast nähtub, et EMÜ asutamislepingu artikleid 85 ja 86 (nüüd EÜ artikkel 82) kohaldatakse ainult konkurentsivastase tegevuse puhul, mille algatajaks on ettevõtjad ise (20. märtsi 1985. aasta otsus kohtuasjas 41/83: Itaalia vs. komisjon, EKL 1985, lk 873, punktid 18 kuni 20; 19. märtsi 1991. aasta otsus kohtuasjas C-202/88: Prantsusmaa vs. komisjon, EKL 1991, lk I-1223, punkt 55; eelnimetatud otsus kohtuasjas C-18/88: GB-Inno-BM, punkt 20 ja eelnimetatud otsus liidetud kohtuasjades C-359/95 P ja C-379/95 P: komisjon ja Prantsusmaa vs. Ladbroke Racing, punkt 33). Kui ettevõtjatele on konkurentsivastane tegevus siseriiklike õigusnormide alusel kohustuslik või kui need õigusnormid moodustavad õigusliku raamistiku, mis välistavad igasuguse ettevõtjatevahelise konkureerimise võimaluse, ei ole EÜ artiklid 85 ja 86 kohaldatavad. Sellises olukorras ei ole konkurentsipiirangu põhjuseks ettevõtjate autonoomne tegevus, mis on nende sätete eeldus (vt eelnimetatud Euroopa Kohtu 11. novembri 1997. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-359/95 P ja C-379/95 P: komisjon ja Prantsusmaa vs. Ladbroke Racing, punkt 33 ja Esimese Astme Kohtu 7. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas T-228/97: Irish Sugar vs. komisjon, EKL 1999, lk II-2969, punkt 130).

59 Seevastu võivad artiklid 85 ja 86 olla kohaldatavad, kui ilmneb, et siseriiklikud õigusnormid ei takista ettevõtjatel teostamast autonoomset tegevust, mis takistab piirav või kahjustab konkurentsi (Euroopa Kohtu 29. oktoobri 1980. aasta otsus liidetud kohtuasjades 209/78–215/78 ja 218/78: van Landewyck jt vs. komisjon, EKL 1980, lk 3125, punkt 126; eespool viidatud Euroopa Kohtu otsus komisjon ja Prantsusmaa vs. Ladbroke Racing, punkt 34; ja eespool viidatud kohtuotsus Irish Sugar vs. komisjon, punkt 130).

60 Lisaks sellele tuleb meelde tuletada, et ühenduste kohus on üksnes piiratud ulatuses nõustunud võimalusega teatav konkurentsivastane tegevus artikli 85 lõike 1 kohaldamisalast välja jätta põhjusel, et see on kõnealustele ettevõtjatele kehtivate siseriiklike õigusnormide alusel kohustuslik või et need õigusnormid välistavad igasuguse ettevõtjatevahelise konkureerimise võimaluse (eelnimetatud otsused kohtuasjas van Landewyck jt vs. komisjon, punktid 130 ja 133, kohtuasjas Itaalia vs. komisjon, punkt 19; 10. detsembri 1985. aasta otsus liidetud kohtuasjades 240/82–242/82, 261/82, 262/82, 268/82 ja 269/82: Stichting Sigareettenindustrie jt vs. komisjon EKL 1985, lk 3831, punktid 27 kuni 29, ja 18. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-387/94: Asia Motor France jt vs. komisjon, EKL 1996, lk II-961, punktid 60 ja 65).

61 Seega peab kindlaks tegema, kas komisjoni ja Euroopa Kohtu poolt väidetav konkurentsi piirav mõju tuleneb üksnes siseriiklikust õigusest või vähemalt mingil määral hageja tegevusest. Seetõttu tuleb uurida, kas käesolevas kohtuasjas kohaldatav õiguslik raamistik välistab CNSD-l igasuguse konkureerimise võimaluse.

62 Vaidlust ei ole selle üle, et seaduse nr 1612/1969 artiklis 12 nõuti CNSD-I tariifi kehtestamist, nagu möönis Euroopa Kohus 18. juuni 1998. aasta otsuses (punkt 60). Kuid ei seaduses ega rakendussätetes ei ole kehtestatud kindlat hinnataset või ülemmäära, mida CNSD peaks tariifi kehtestamisel kindlasti arvestama. Samuti ei ole siseriiklikes õigusnormides määratletud kriteeriumid, mille alusel CNSD peab tariifi koostama.

63 Sellega seoses tuleb märkida, et vaidlusaluse tariifi kehtestamisel tõstis hageja oluliselt miinimumhindasid võrreldes sel ajal kehtinud hindadega ja mõningatel juhtudel ületas tõus 400%. Sellest järeldub, et CNSD-I oli suur otsustusõigus miinimumhindade määramisel. Lisaks sellele, nagu hageja ka ise möönab oma hagiavalduuses (punkt 22), hakkasid tollimaaklerid selle hinnatõusu tulemusel alates vaidlusaluse tariifi jõustumise tähtpäevast kohaldama miinimumhindasid, kusjuures kuni 1988. aastani esitasid nad arved oma teenuste eest kohaldades maksimumhindasid. CNSD oli seega kehtestanud eelmise tariifi nii, et jättis teatud määral võimaluse konkurentsiks, mida tollimaaklerite autonoomne tegevus võib takistada, piirata või kahjustada. Seetõttu, kui eelmise tariifi puhul eksisteeris teatud määral konkurents, siis suurendades sellisel viisil miinimumhindasid piiras CNSD olemasolevat konkurentsi veelgi, rikkudes asutamislepingu artiklit 85.

64 Vaidlust ei ole ka selles, et ei selle seaduse ega nende rakendussätete eesmärk ei ole kehtestada tollimaakleritele kindlad klientidele teenuste eest arvete väljastamise meetodid või nõuda CNSD-It neile sellise kohustuse kehtestamist. Seaduses ei ole nõuet, et iga üksiku professionaalse teenuse või üksiku tollitoimingu kohta peab väljastama eraldi arve.

65 Kuid CNSD on otsustanud kehtestada kohustuslikud arve väljastamise meetodid, et säilitada vaidlusaluse tariifi tõhusus. Täpsemalt öeldes on tariifi artiklis 3 kehtestatud kohustus arvutada tollimaakleritele makstav tasu iga üksiku tollitoimingu või -teenuse alusel, mis välistab seega kindlaksmääratud tariifi kohaldamise. Selline nõue piirab tollimaaklerite vabadust oma tegevuse organiseerimisel, takistab neil vähendada arvete väljastamise kulusid ja välistab igasuguse hinnaalanduse tegemise klientidele. Seega piirab see säte konkurentsi asutamislepingu artikli 85 tähenduses.

66 Lõpetuseks tuleb märkida, et kuigi siseriiklikes õigusnormides ei ole otsesõnu sätestatud võimalust teha tariifist erandit, tuleb juhtida tähelepanu sellele, et vaidlusalust tariifi kehtestades jättis CNSD endale õiguse teha erandeid tariifis kehtestatud miinimumhindadest (artikkel 6) ja tekitada seega hinnakonkurents asjaomastes sektorites. Seda võimalust on kasutatud mitmel korral.

67 16. detsembri 1988. aasta otsusega andis CNSD esiteks tollimaakleritele võimaluse tariifi kohaldamisel igapäevaselt grupeerida igas impordi- ja tolliüksuses kõik vastavas üksuses maksmisele kuuluvad väärtuseliste imporditollimaksude teated nii, et iga tasumisele kuuluva maksuteate eest saab lisaks 15 000 Itaalia liiri. Teiseks on CNSD teinud ettevõtjatele ja tööstuskontsernidele, kelle teatud kaupu puudutavate tollivormistuste arv on vähemalt 8000 aastas, allahindlust vastavast miinimumtasust. Kolmandaks on CNSD teinud 50% allahindlust teatud laevadele osutatud teenustele sätestatud hinnatõusudest. CNSD tühistas ka päevalehti puudutavatele tollitoimingutele kehtestatud miinimumhinna.

68 18. aprilli 1989. aasta otsusega andis CNSD ühest küljest tollimaakleritele võimaluse kohaldada 15% allahindlust kogu neile makstava tasu suhtes, kui nad tegutsevad volitaja või vahendaja nimel. CNSD on sätestanud, et allahindlus võib olla kuni 30%, kui tollimaaklerid osutavad teenuseid laevade ekspediitoritele ja teistele esindajatele.

69 Seejärel jättis CNSD 11. juuli 1989. aasta otsusega ilma ajapiiranguta vaidlusalusest tariifist välja teatud tolliteenuste kategooriad, nimelt teenused, mis on suunatud sõjalaevadele, tiiburlaevadele ja motoriseeritud kalalaevadele, saadetistele, kirjavahetusele, isiklikele tarbeesemetele ja mööblile, kehtivatele pangatähtedele, postmarkidele ja pitseeritud dokumentidele, päevalehtedele ja perioodikaväljaannetele ja tootenäidistele, mille tolliväärtus ilma transpordi- ja lisakuludeta ei ületa 350 000 Itaalia liiri.

70 Lõpetuseks tegi CNSD 12. juuni 1990. aasta otsusega AICAI-le erandi vaidlusalusest tariifist ja arvete väljastamise korrast, võimaldades AICAI-l jätta tariifi kohaldamisalast välja kulleriga transporditavad kaubad, mille väärtus ilma transpordi ja lisakuludeta on kuni 350 000 Itaalia liiri, ja teha 70% allahindluse nende toimingute miinimumhindadest, mis puudutavad kaupu, mille väärtus on kuni 2 500 000 Itaalia liiri. Samuti vabastati AICAI kohustusest esitada tollideklaratsiooni eest arved eraldi nii saatjale kui ka vastuvõtjale.

71 Järelikult peab sedastama, et mõnede nende eranditega on CNSD lükanud ümber vaidlusaluse tariifi peamise sisu, tühistades miinimumhinnad ja võimaldades tegelikke erandeid ja vabastades hindadest kas üldiselt või juhtumipõhiselt ilma ajapiiranguta. Need asjaolud viitavad sellele, et CNSD-l on siseriiklike õigusnormide rakendamisel olnud selline kaalutusõigus, et selles ärisektoris sõltus konkurentsi iseloom ja ulatus praktiliselt CNSD otsustest.

72 Kõigest eelnevast tuleneb esiteks, et kuigi Itaalia õigusnormid sisaldasid märkimisväärseid konkurentsipiiranguid ja muutsid keeruliseks tegeliku hinnakonkurentsi tollimaaklerite vahel, ei takistanud õigusnormid sellisena teatud konkurentsi säilimist, mida tollimaaklerite autonoomne tegevus võis takistada, piirata või kahjustada ja, teiseks, CNSD-l oli manööverdamisruumi eelnimetatud õigusnormide kohaldamisel, mille raames CNSD sai ja oleks pidanud tegutsema olemasolevat konkurentsi piiramata. Järelikult võttis komisjon vaidlusaluses otsuses õigesti seisukoha, et vaidlusalune tariif on ettevõtjate ühenduse otsus, millel on konkurentsi piirav mõju ja mille CNSD võttis vastu oma algatusel.

73 Seda järeldust ei lükka ümber ka asjaolu, et Euroopa Kohus leidis 18. juuni 1998. aasta otsuses (punkt 60), et Itaalia Vabariik nõudis CNSD-lt sellise ettevõtjate ühendust käsitleva otsuse vastuvõtmist, mis ei ole kooskõlas EÜ asutamislepingu artikliga 85. Piisab, kui märkida sellega seoses, et seda järeldust piirab ilmselgelt fraas „vastava otsustamisvolituse andmisega”, mis kinnitab, et CNSD-l oli autonoomne otsustamisõigus, mida, nagu eelnevalt tõdetud, oleks pidanud kasutama Itaalia õigusnormide kohaldamiseks nii, et olemasolev konkurents säilitataks sel määral, mil see on võimalik peale õigusnormide kohaldamist.

74 Lõpetuseks tuleb tõdeda, et asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamist hageja tegevusele ei saa kahtluse alla seada komisjoni poolt kohtuistungil esitatud seisukoha tõttu, mille kohaselt ei olnud hagejal mingit manööverdamisruumi seaduse nr 1612/1960 kohaldamisel ning et tema tegevust oli tingitud riigi poolt kehtestatud kohustusest. Piisab, kui märkida, et käesolevas kohtuasjas peab Esimese Astme Kohus kontrollima vaidlustatud otsuse õiguspärasust ja selle kontrollimisel peab arvesse võtma otsuse põhjendusi EÜ asutamislepingu artikli 190 (nüüd EÜ artikkel 253) tähenduses. Vaidlusaluse otsuse (otsuse põhjendus 42) kohaselt leidis komisjon nimelt seetõttu, et CNSD teeb iseseisvaid otsuseid tariifi, selle taseme ja kohaldamistingimuste osas, et hageja tegevus ei ole riigi poolt võetud meede, vaid ettevõtjate ühenduse otsus, mis võib kuuluda asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamisalasse. Igal juhul küsimus, kas CNSD-l oli manööverdamisruumi Itaalia õigusnormide kohaldamisel või mitte, on asjaolu, mis on ainult Esimese Astme Kohtu otsustada.

75 Sellest järeldub, et ainsa väite teine osa tuleb tagasi lükata.

Kolmas osa: küsimus, kas tariif mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust

Osapoolte argumendid

76 Hageja leiab, et kuna tollimaaklerite teenuste kasutamine ei ole kohustuslik, siis on täiesti põhjendamatu otsuses esitatud väide, et see tariif takistab kaubandust Itaalia turu ja ühenduse teiste turgude vahel, sest see muudab tollitoimingud kulukamaks ja keerukamaks. Samuti väidab hageja, et siseturu lõplikul väljakujundamisel ei eelda liikmesriikidevaheline kaubandus enam tollitoiminguid ja nagu nähtub nõukogu 17. detsembri 1992. aasta määrusest (EMÜ) nr 3904/92, mis käsitleb meetmeid tollimaakleri kutseala kohandamiseks siseturuga (EÜT 1992 L 394, lk 1), ei tee tollimaaklerid enam toiminguid, mille eest tuleks maksta kutseala tariifile vastavat tasu. Seega ei tekitata liikmesriikidevahelisele kaubandusele hageja arvates mitte mingisugust kahju.

77 Komisjoni väitel ei kõrvalda asjaolu, et see ei ole tollimaakleritele kohustuslik, piirangut kaubandusele, kuna see, et ettevõtja võib nende teenuseid mitte kasutada, ei muuda nende tegevuste piiravat iseloomu, mis võivad kahjustada liikmesriikide vahelist kaubandust.

Esimese Astme Kohtu hinnang

78 Hageja argumendid selle kohta, et vaidlusalune tariif ei mõjuta liikmesriikidevahelist kaubandust, tuleb tagasi lükata.

79 Mis puudutab siseturu väljakujundamisele eelnenud perioodi, teisisõnu perioodi enne 31. detsembrit 1992.a., siis piisab, kui märkida, et vaidlusaluses tariifis kehtestati tollitoimingute hind impordil Itaaliasse ja ekspordil Itaaliast, mis kahjustab tingimata liikmesriikidevahelist kaubandust.

80 Perioodi osas alates 31. detsembrist 1992. a. väidab CNSD, et liikmesriikidevahelises kaubanduses ei ole enam tollitoiminguid.

81 Nagu Euroopa Kohus leidis 18. juuni 1998. aasta otsuses (punktid 48 ja 50) eeldavad mitmed impordi-või eksporditoimingud ühenduses ning tehingud ühenduse ettevõtjate vahel tolliformaalsuste teostamist ning seetõttu võib osutada vajalikuks kaasata sõltumatu registreeritud tollimaakler. See kehtib ka niinimetatud sisetransiidi toimingute puhul, mis hõlmab kaupade vedamist Itaaliast teise liikmesriiki, seega ühenduse tolliterritoriumi ühest punktist teise kolmanda riigi (nt Šveitsi) kaudu. Seda liiki toimingud on Itaalia jaoks väga olulised, sest suur osa kaupu veetakse riigi loodeosast Šveitsi kaudu Saksamaale ja Madalmaadesse.

82 Hageja argumendi osas, et ei ole seaduses sätestatud kohustust kasutada elukutseliste tollimaaklerite teenuseid, tuleb märkida, et kauba omanik võib tollideklaratsiooni ise teostada või kasutada esindajana kas sõltumatut või palgalist tollimaaklerit. Kuid juhul, kui ettevõtja, kes impordib kaupa Itaaliasse või ekspordib kaupa Itaaliast, otsustab kasutada esindajana tollimaaklerit ning tal ei ole palgalist tollimaaklerit või tema palgatud tollimaakler ei ole volitatud tegutsema selles piirkonnas, kus tollivormistus tuleb teostada, siis selleks, et täita tollivormistusega ja -kontrolliga seotud formaalsused, peab ta pöörduma professionaalse tollimaakleri poole, kellele vaidlusalune tariif on kohustuslik. Igal juhul, nagu võib järeldada otsuse põhjendusest 12, on asutamislepingu rikkumise tuvastamisel asjaomane turg professionaalsete tollimaaklerite osutatavate teenuste turg ja kohustusliku tariifi olemasolu sellel turul on konkurentsipiirang, mis takistab liikmesriikidevahelist kaubandust.

83 Lõpetuseks tuleb märkida, et 18. juuni 1998. aasta otsuses (punkt 45) leidis Euroopa Kohus, et otsused, millega CNSD kehtestab ühtse kohustusliku tariifi kõigi tollimaaklerite suhtes, võivad mõjutada ühendusesisest kaubandust.

84 Võttes arvesse kõiki eespool esitatud kaalutlusi, tuleb ainsa väite kolmas osa tagasi lükata.

85 Seega tuleb hagi tervikuna jätta rahuldamata.

Kohtukulud

86 Vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 2 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, tuleb mõista temalt välja komisjoni kohtukulud vastavalt komisjoni nõuetele. Kuna menetlusse astuja on nõudnud, et hageja hüvitaks tema menetlusse astumise kulud, siis on antud asjaoludel õige jätta ka menetlusse astuja kohtukulud hageja kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (viies koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Jätta hageja kanda tema enda kohtukulud ja mõista talt välja komisjoni ja menetluse astuja Associazione Italiana dei Corrieri Aerei Internazionali kohtukulud.**

Cooke

Garcia-Valdecasas

Lindh

Pirrung

Vilaras

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 30. märtsil 2000.a. Luxembourgis.

H. Jung

J.D. Cooke

kohtusekretär

president